

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Ivan Krupskiy

Název práce: Russia in the Ukrainian governmental discourse: From Crimea to Minsk II

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jan Šír, IMS

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce podává analýzu diskursivních reprezentací Ruska na Ukrajině za rusko-ukrajinské války v letech 2014 a 2015. Soustřeďuje se na ukrajinský vládní diskurs, jak byl zachycen na stránkách oficiálního vládního tisku.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Diskursivní analýza nepatří mezi frekventované, natož pak mezi oblíbené výstupy na IMS. A ani si nejsem jist, zda je výuka této metodologie do hloubky v rámci kurikula na našem institutu vůbec nabízena. O to víc chci vyzdvihnout, s jakou odvahou se diplomant do zpracování svého diplomového projektu pustil.

Poststrukturalistické přístupy obecně kladou zvýšené nároky na teoretickou a metodologickou přípravu i na invenci badatele. V praktické rovině to s sebou nese i nutnost vyhodnotit a následně interpretovat velké množství promluv, bez možnosti použití strojového zpracování dat (autor uvádí, že jeho korpus sestával z cca 1600 jednotlivých dokumentů). Klade to i mimořádné nároky na výzkumníkovu jazykovou kompetenci (v konkrétním případě znalost ukrajinštiny a ruštiny), s ohledem na povahu zvoleného přístupu a samotný předmět zkoumání. Práce je logicky členěna na úvod, na teoretickou a metodologickou část a na jádro textu – vlastní analýzu. Autor identifikoval a dále rozebral pět hlavních diskursivních reprezentací (artikulací) Ruska; ty se vztahují k jeho historii, k historii vzájemných vztahů s Ukrajinou po roce 1991, k postavení Ruska ve světě, k jeho (připisovaným) vnitřním charakteristikám a k jeho konstruované vnitřní diferenciaci na vládní elity v čele s Vladimírem Putinem a na běžné občany. Hlavní zjištění shrnuje syntetizující závěr. Autor argumentuje, že se ukrajinský vládní diskurs ve vztahu k Rusku za probíhající války vyznačoval mimořádnou pevností a konsistencí, aniž by bylo možno v jeho rámci identifikovat dílčí konkurenční subdiskursy.

Drobnosti:

Nejsem si jist, jestli Sergeje Plochého (Serhii Plokhyy) lze automaticky bez dalšího řadit mezi „ukrajinské historiky“ (str. 24), i vzhledem k tomu že poslední více než dvě desetiletí působí na předních univerzitách v Kanadě a ve Spojených státech. I jeho citovaná syntéza *The Gates of Europe* původně vyšla v Americe anglicky a až pak teprve byla přeložena do dalších jazyků.

Nerozumím moc zmínce o ruských občanech sloužících v ukrajinské armádě (str. 57). Míni tím autor bývalé ruské občany? Nebo ruskojazyčné občany Ukrajiny? Nebo dobrovolnické složky loajální vůči ukrajinské vládě, v nichž působili i dobrovolníci z Ruska?

V části metodologie bych uvítal jeden dodatečný speciální odstavec s přiblížením, jak probíhala samotná excerptce datové základny a podle čeho autor identifikoval následně analyzovaných pět dimenzí (jednotlivé diskursivní reprezentace) obrazu Ruska v oficiálních vládních promluvách ukrajinských činitelů. Témata vypisoval podle čeho? Používal k tomu nějakou pomocnou kódovací tabulku? Jde mi čistě o techniku vyhodnocení dat, jelikož sám tyto přístupy, tím spíš v takovém rozsahu, ve svém výzkumu nepoužívám, tak mě to zajímá.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práci by jedno dodatečné přečtení ze strany rodilého mluvčího neuškodilo; prohřešky proti jazyku (členy, předložky) by se v textu našly, což připisují tomu, že autor práci dopisoval na poslední chvíli. Srozumitelnost tím nicméně nebyla nijak ztížena. Styl výkladu naprosto adekvátní. Problémy s odkazováním mi nejsou známy. Formální úprava v normě.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Velmi dobrý dojem. Myslím, že po vyčištění a jemném prokrácení „školských“ pasáží by šlo uvažovat o předělání textu na odborný článek. Téma práce je vrcholně aktuální.

5. SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM PRÁCE (komunikace s vedoucím práce, schopnost reflektovat připomínky, posun od původního záměru apod.)

Komunikace probíhala hladce. Práce, zejména základní nastavení výzkumného rámce a datová základna, byla se mnou konzultována. Diplomant reflektoval vznesené podněty a připomínky, aniž by ho to omezovalo v jeho samostatnosti.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Závěry provedené analýzy ohledně podoby zkoumaného diskursu (jednotlivost, stabilita, vysoká míra konsistence) vyznívají poměrně jednoznačně, což za situace de facto válečného stavu s Ruskou federací, v němž se Ukrajina nachází, asi nepřekvapuje, nicméně v zemích s relativně pluralitním politickým a informačním prostředím zdaleka není automaticky dáno a zajištěno. Přitom vlastní ministerstvo informační politiky, do jehož náplně činnosti spadá strategická komunikace, Ukrajina ustavila až na sklonku roku 2014, tj. spíše ke konci sledovaného období. Je něco známo o tom, jak byl ukrajinský vládní diskurs o Rusku utvářen (zda mezi jednotlivými nositeli docházelo k nějaké koordinaci v rámci strategické komunikace na úrovni státu)? Je známo něco o tom, jak ukrajinské vládní úřady s identifikovanými narativy a diskursivními reprezentacemi v rámci strategické komunikace v podmínkách probíhající informační války pracují? Daly by se výsledky Vaší práce k formulaci takové komunikační strategie využít?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci **doporučuji k obhajobě**. Navrhuji ji hodnotit **výborně (A)**.

Datum: 24. května 2018

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.